

Mal iadesinde belge düzeni ve KDV uygulaması

Belge türü	Özelge
Kanun	KATMA DEĞER VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.06.18.02-105[227-2014-306]-178819
Tarih	27.07.2016

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

ANKARA VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Usul Grup Müdürlüğü)

Sayı : 27575268-105[227-2014-306]-178819 27.07.2016

Konu : Mal iadesinde belge düzeni ve KDV uygulaması

İlgide kayıtlı özelge talep formunda; 2005 yılında yapmış olduğunuz bir çekici satışı nedeniyle müşterinizin ayıplı mal davası açtığı ve davayı kazandığı; 2005 yılında satılan aracın elinizde bulunmaması nedeniyle müşteriye, mahkemenin atadığı bilirkişi raporunda belirtilen aracın şu anki rayiç bedeli üzerinden, vergiler dahil 94.500-Euro karşılığı Türk Lirası ödeme yapıldığı; müşteriye 2005 yılında kesilen ilk fatura tutarının vergiler dahil 69.000-Euro karşılığı 107.707,30-TL olduğu; müşterinin 2005 yılında aldığı aracı tarafınıza iade ettiği ve bu işlem için de 2005 yılında düzenlediğiniz faturanın TL karşılığı olarak tarafınıza iade faturası düzenlediği belirtilerek, iade faturasının ilk satış bedeli üzerinden mi yoksa mahkeme kararı gereği ödenen tutar üzerinden mi düzenlenmesi gerektiği; aradaki farkın KDV nin konusuna girip girmediği ve ayrıca ilk satış bedeli ile mahkeme kararına göre geri ödenen tutar arasında ortaya çıkan bedel farkı ile kur farkının muhasebe kayıtlarına ne şekilde yansıtılacağı hususlarında Başkanlığımızdan görüş talep edilmiştir.

Vergi Usul Kanunu Yönünden:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun "İspat Edici Kağıtlar" başlıklı 227 nci maddesinin birinci fıkrasında, "Bu Kanunda aksine hüküm olmadıkça, bu Kanuna göre tutulan ve üçüncü şahıslarla olan münasebet ve muamelelere ait olan kayıtların tevsiki mecburidir." hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanunun 229 uncu maddesinde, fatura, satılan emtia veya yapılan iş karşılığında müşterinin borçlandığı meblağı göstermek üzere emtiayı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen vesika olarak tanımlanmış, 231 inci maddesinin 5 numaralı bendinde, faturanın malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenleneceği, bu süre içerisinde düzenlenmeyen faturaların hiç düzenlenmemiş sayılacağı; 232 nci maddesinde ise, birinci ve ikinci sınıf tüccarlarla, kazancı basit usulde tespit edilenler ve defter tutmak mecburiyetinde olan çiftçilerin sattıkları emtia veya yaptıkları iş için fatura vermek, satın aldıkları emtia ve hizmetler için de fatura istemek ve almak zorunda oldukları hükme bağlanmıştır.

Buna göre,

- 2005 yılında satışını gerçekleştirdiğiniz, ancak müşteri tarafından açılan ayıplı mal davası sonucunda 05/12/2011 tarihinde iadesine karar verilen araca ilişkin olarak, iadeye konu araç için firmanız tarafından 2005 yılında yapılan satışa ilişkin düzenlenen faturadaki tutar üzerinden müşteri firma tarafından firmanız adına iade faturası düzenlenmesi,
- İade edilen aracın satış bedeli yerine mahkemece atanan bilirkişi raporuna göre aracın rayiç bedeli üzerinden yapılacak ödeme dolayısıyla aracın ilk satış bedeli ile ödeme yapılan tutar arasında ortaya çıkan fark tutar için müşteri firma tarafından firmanız adına fatura düzenlenmesi,
- İadeye konu aracın rayiç bedelini teşkil eden tutarın kesinleşme tarihi ile ödeme tarihi arasında firmanız lehine kur farkı oluşması durumunda firmanızca fatura düzenlenmesi, mezkur tarihler arasında firmanız aleyhine kur farkı oluşması durumunda, müşteri firma tarafından firmanıza fatura düzenlenmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, tek düzen muhasebe sisteminin uygulanmasına ilişkin açıklamalar, 26.12.1992 tarihli ve 21447 mükerrer sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 1 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ve daha sonra bu konuda yayımlanan diğer tebliğlerde yapılmış bulunmaktadır.

Katma Değer Vergisi Kanunu Yönünden:

3065 sayılı KDV Kanununun;

- 20 nci maddesinde; teslim ve hizmet işlemlerinde matrahın bu işlemlerin karşılığını teşkil eden bedel olduğu, bedel deyiminin malı teslim alan veya kendisine hizmet yapılan veyahut bunlar adına hareket

edenlerden bu işlemler karşılığında her ne suretle olursa olsun alınan veya bunlarca borçlanılan para, mal ve diğer suretlerle sağlanan ve para ile temsil edilebilen menfaat, hizmet ve değerler toplamını ifade ettiği;

- 35 inci maddesinde; malların iade edilmesi, işlemin gerçekleşmemesi, işlemten vazgeçilmesi veya sair sebeplerle matrahta değişiklik vuku bulunduğu hallerde, vergiye tabi işlemleri yapmış olan mükellefin bunlar için borçlandığı vergiyi; bu işlemlere muhatap olan mükellefin ise indirme hakkı bulunan vergiyi değişikliğin mahiyetine uygun şekilde ve değişikliğin vuku bulunduğu dönem içinde düzeltereği

hüküm altına alınmıştır.

KDV Genel Uygulama Tebliğinin (III/C-6) bölümünde; iade olunan malların fiilen işletmeye girmiş olması ve bu girişin defter kayıtları ile beyannamede gösterilmesi şartıyla malların iade edilmesi, işlemin gerçekleşmemesi, işlemten vazgeçilmesi veya sair sebeplerle matrahta değişiklik vuku bulunduğu hallerde, vergiye tabi işlemleri yapmış olan mükellefin bunlar için borçlandığı vergiyi; bu işlemlere muhatap olan mükellefin ise indirme hakkı bulunan vergiyi değişikliğin mahiyetine uygun şekilde ve değişikliğin vuku bulunduğu vergilendirme dönemi içinde 3065 sayılı Kanunun 35 inci maddesi hükmü gereğince düzelterekleri açıklanmıştır.

Buna göre; satışı gerçekleştirilen aracın ayıplı olduğuna hüküm veren mahkeme kararı gereğince iade edilmesinde alıcı tarafından 2005 yılında yapılan satışa ilişkin düzenlenen faturadaki tutar ve oranlar üzerinden firmanız adına iade faturası düzenlenmesi ve firmanız tarafından takvim yılı aşılmamak koşuluyla bu faturanın kanuni defterlere kaydedildiği dönemde KDV nin indirim konusu yapılmak suretiyle işlemin düzeltilmesi gerekmektedir.

Bununla birlikte; iade edilen aracın satış bedeli yerine mahkemece atanan bilirkişi raporuna göre aracın rayiç bedeli üzerinden yapılacak ödeme dolayısıyla "aracın ilk satış bedeli ile ödeme yapılan tutar arasında ortaya çıkan fark tutar", herhangi bir teslim ve hizmetin karşılığını teşkil etmediğinden KDV ye tabi bulunmamaktadır.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 17.09.2026